

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GOŃC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK polityczny, społeczny, ekonomiczny i literacki

Święcony sprawom miejscowym oraz

Zagłębia Dąbrowskiego.

Cena 3 kop.

CENA PREKUMERATY
 dla miejscowych i zamiejscowych.
 Kocznie Eb. 6.—
 Półroczenie 8.—
 Kwartalnie 1.50
 Miesięcznie 50

Awarja N
 skrytka poc
 Redakcja
 Administracja
 do godz. 11-jej
 Przewoźnictwa

Praciel i mieszczanin: Czestochowa Alaja II № 22, telefon N 20.
 kowa N 21, adres telegraficzny „Goniec-Czestochowa”.
 otwarcie tylko w dni powszednie od godz. 5-jej do 7-jej wieczorem.
 w dni powszednie od godz. 3-jej wieczorem, w niedziele i święta
 rano. Najpóźniej bez zastrzeżenia nie przyjmujemy ad-
 giszerstwa w Czestochowie przyjmują wyściska religijne.

CENA PRZEKAZAŃ:
 Za jeden wiersz lub jego miejsce na
 1-zej stronie 50 k., na IV-jej 10 k.
 Reklamki i Kalendarzka za wiersz 20 k.
 Reklamki za wiersz 50 kop.
 Odręcznie, drobne po 5 kop. za wiersz

We Wtorek d. 24 b. m. rozpoczną się wykłady na
Kursach handlowych żeńskich
 przy pensji żeńskiej 7 kl. Z. Garzdeckiej w Czestochowie
 i prowadzone będą przez pp. Tadeusza Mizgiera P. rokrenta Banku Handlowego, Wacława Nas-
 sańskiego Buchalten i Jana Męznickiego Korespondenta tegoż Banku.
 Kurs będzie półroczny za opłatą 75 rubli 881—5—8.

Reprezentant Twa Ubezpieczeń „WZAJEMNA POMOC”
 (Warszawa-Jasna N 6), quartego na zasadach Wzajemności ci i przyjmującego ubezpieczenia za opłatą rb. 15
 od 1000 rub. ubezpieczeni korzystają z ulg na wypadek inwalidności, przybył do Czestochowy
 i udzielać będzie objaśnień, osobom interesującym się w ubezpieczeniem, w Hotelu Angielskim N 29
 jeszcze tylko dziś t. j. w czwartki do 11 rano i od 5 do 7 wieczorem. 884—1—6.

Usankejonowana przez Ministerjum Spraw Wewn.

SZKOŁA MUZYCZNA

Alaja II N 42, róg Cerkiewnej.

Zapisy codzienne. Skrzypce będzie udzielał prof. Taubs, uczeń Joachima, ukończył Warsz. i
 Berlińskie konserw., u kurs wyższy fortepianu uczeźdzać będzie prof. Golmer. Instrumenta dęte i kon-
 trabas, prof. Aubrsczał skóńcz. konserw. w Prażce czeski j. Teofja prof. Powiadowski, fortepian,
 harmonizacja, estetyka muzyki prof. Wawrzynowicz. Skrzypce po 2-óch na 1 i pół godziny. Lekcje są
 rano i po obiedzie, każda na całą godzinę.
 Wpis 40 rub. półrocznie, (8 rb. miesięcznie) instrum. dęte i kontrabas 5 rb. mies. Szkoła
 ma prawo wydawać świadectwa nauczycielskie i patenty. 779—4—2

Reprezentant „Goniec Czestochowski”
 na Sosnowiec Zagłębia Dąbrowskiego jest
 Wacław Badurek (Sosnowiec, hotel „War-
 szawski.”

Reprezentant „Goniec Czestochowski”
 na Zawiercie oblięksięgiarnia pani
 Z. Hapickiej w Zawierciu.

Prenumeratka „Goniec Czestochowski”
 w Rakowie przyjmuje p. Kolasiński.

Od 1 października r. b. otwarte
 będą w Czestochowie
KURSY WECZORNE
 przygotowawczo-pedagogiczne

na nauczycieli i nauczycielki ludowe
 Opłata 80 rubla za cały kurs
 od październik do września.
 Takie same na nauczycieli nauczycielki domowe
 Opłata 100 rubla za cały kurs
 Kurs przygotowawczy świadectwa wojskowe.
 Opłata 100 rubla za cały kurs
 w ratach krtałnych.
 Zapisy przyjmuje kierarka gimnazjum im
 Mickiewicza (Szkoła 10) 777-10-..

Cabinet masażu i gnatyki leczniczej
 Masaż na ból głowy gimnastka Frenkowska i t.p.)

St. Kffer

2 alaja N 30. Tamże można Buskie błoto
 880 i wodę mineralną dymnatek. 15—8

Lekarz-Dytysta

M. GRONIEC

Leczenie, plombowanie, czyszczenie, wyjmowanie
 zębów bez bólu. Zęby szkieł bez podniebienia,
 prostowanie krzywo zębów.
 Alaja N 10, dom p. Raprowej, gdzie skład
 apteczny, Neufelda, telefon N 108.

Annus. Yllta dwa gościnne występy w Teatrze miejscowym

Kazimierza Kamińskiego

w otoczeniu Artystów Teatru Małego w Warszawie
M. Gawalewicz
 We Wtorek dnia 24 Września 1907 roku

Bogaty Wujaszek

Komedja w 4-ach aktach Karlewisa.
 W Srodę dnia 25 Września 1907 roku
Margrabia De Priola
 Komedja w 3-ach aktach Henryka Lawedana.
 Administrator Zygmunt Posiadowski.

Bilety wcześniej nabywać można w cukierni W-go
 889. Baschke. 3—1.

Kalendarzyk.

19 Września.
 Imiona chrześcijańskie dziś Januarsza B.
 M. jutro Eustachiusza M.
 Imiona słowiańskie: dziś Krzepimira, jutro
 Myślisława
 Wschód słońca godz 5 m. 41, zachód godz.
 6 m. 06.
 Ubyło dnia: 4 godzin 44 minut.
 Wiadomości historyczne: 1856. Bitwa pod
 Poltiera. — 1857. Traktat z elektorem bran-
 deburskim w Welawie.

„Przepisy o ochronie zdrowia robotników hut cynkowych”.

„Echa piotrkowskie” pod powyższym tytu-
 łem zamieściły następujący artykuł p. Marju-
 sza z Dąbrowy Górniczej:
 „Znajdujący się przy ministerjum handlu
 i przemysłu wydział komisji głównej do spraw
 górniczych jeszcze w roku 1906, na posiedze-
 niu z dnia 19 kwietnia, wydał przepisy o ostro-
 żności, jakie zachować należy przy pracy w
 hutach cynkowych, w celu zabezpieczenia zdro-
 wia pracujących robotników od złych następstw.

Przepisy te w lecie roku 1906 go były zako-
 munikowane za pośrednictwem inżynierów o-
 kregowych przemysłowcom cynkowym. Dopie-
 ro jednak z dniem 1/14 listopada roku bieżącego
 wejść w życie, przemysłowcy bowiem, jak
 zwykle, czynili starania, aby reforma ta, któ-
 rzej wyroządzenie podległoby za sobą pewne ko-
 szta, została zaniechana.

Starania podjęte w tym celu nie zostały
 jednak uwieńczone powodzeniem, i obecnie zo-
 stana zastosowane przepisy o ochronie zdrowia
 robotników, pracujących w hutach cynkowych.
 Przepisy, o których mowa, skierowane są gło-
 wnie do tego, aby robotnik zachowywał pew-
 ną czystość w odzieży i nie zabierał z sobą do
 domu trujących wyzwołów cynkowych. Mają
 przeto być urządzone przy hutach rozbiornie
 i ubieralnie, oraz umywalnie. Robotnik będzie
 otrzymywał kompletne ubranie fabryczne, w
 które będzie się przebierał, przyszedłszy do fa-
 bryki. Pożywienie ma być przyjmowane jed-
 ynie w salach jadalnych po uprzednim staran-
 em obmyciu rąk. Codziennie korzystać będą
 robotnicy hut cynkowych z bezpłatnej kapieli,
 a nawet — w razie opinji lekarza — w godzi-
 nach pracy. Ważną również kwestją jest za-
 bezpieczeństwo wody do picia od pyłów i kurza
 fabrycznego. W tym celu, bezopornie przy-
 hucie, będą urządzone szczelnie zamykana przy-
 budówki, w których znajdować się powinna
 woda do picia.

Do roboty w hutach cynkowych mają być
 przyjmowane tylko jednostki silne i zdrowe;
 praca kobiet i małoletnich jest zabroniona. Le-
 karz fabryczny obowiązany jest co najmniej raz
 na miesiąc badać stan zdrowia każdego robo-
 tnika i rezultaty oględzin lekarskich zapisy-
 wać do specjalnych ksiąg, które będą kontro-
 lowane przez inspektorów fabrycznych. W ra-
 zie zauważenia przez lekarza, że praca w hucie
 cynkowej źle oddziaływa na stan zdrowia ro-
 botnika, robotnik ten ma być czasowo lub zu-
 pełnie od pracy usunięty.

Przepisy powyższe, w których nic się nie
 mówi o rzeczy najważniejszej, a mianowicie o
 dobrej wentylacji hut i o zastosowaniu apar-
 atów, pochłaniających szkodliwe gazy, nie dadzą
 żadnych praktycznych rezultatów, są bowiem
 niekompletne, i z góry wiadomo, że będą trak-
 towane formalnie — bez wnikania w ich treść.
 Komisja główna do spraw górniczych zapomnia-
 ła o jednej rzeczy bardzo ważnej, a miano-
 wicie o tem, z czego żyć będzie robotnik, u
 którego lekarz zauważy pewne objawy choroby
 w powodu pracy w hucie cynkowej. W
 przepisach mówi się krótko, że robotnik taki
 ma być czasowo lub zupełnie z huty cynkowej
 oddalony. Czy jednak będzie w razie czasowe-
 go oddalenia pobierał tak zwane „chore dniow-
 ki” i w jakim rozmiarze — o tem przepisy nie
 nie wspominają. A czy zastanowił się panowie
 z Komisji głównej nad tem, że robotnik, któ-
 rego usuną z huty cynkowej z powodu złego
 stanu zdrowia, nie dostanie pewnie nigdzie in-
 dziej roboty z tego samego właśnie powodu?

Podług zdania tych wszystkich, którzy do-
 brze znają nasze stosunki robotnicze w ogóle i
 warunki pracy w hutach cynkowych, praca w
 tych ostatnich jest szkodliwą i wywołuje pe-
 wne pscjalne cierpienia, nie jest ona jednak
 bardziej szkodliwą, niż np. praca w kopalni wę-
 gla, gdzie robotnik bardzo łatwo dostaje reu-
 matyzmu, rozedmy płuc lub suchot. W hutach
 cynkowych robotnicy pracują nieraz bardzo
 długo, i nie jest osłabliwością hutnik, który dożył
 przy pracy lat 60. Tymczasem w kopalniach
 węgla jest nader niezmierny procent robotni-
 ków, którzy doczekaliby lat 60.

1. Ta alaja przeto część przepisów o ochronie
 zdrowia robotników hut cynkowych, która po-
 eca, aby robotnicy z objawami choroby zawo-
 dowej byli czasowo lub zupełnie oddaleni z ro-
 boty, jest wprost naiwną! Naiwną dlatego, że

Wykonywa: pomniki, figury, portrety, ołtarze, roboty przy budowach kościołów, jako też i każde roboty w zakresie rzeźbiarstwa wehe-
 dence, od najwęższych do największych pod względem artystycznym w kościołach, za wszystkich krajowych i zagranic-
 znych prime materiałów kamienia i drewna. Dekoracje domów od ręki modelowane i wszelkie roboty sztukatorskie. Zakład podobaśnie
 do wykonywania roboty w najdosłowniejszą najodpowiedniejszą informacją, przesłań i korespondencji na każde żądanie darmo. Ceny przystępne.

Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Hamoniarski
Kruszyński i Proszowski w Czestochowie,
Alaja III dem własny.

Rozmaitości

+ Czy wolno oszukiwać złodzieja? Oto kwestja, nad którą dyskutuje obecnie prasa nowojorska. A wynika ona z następującego powodu: Niejaki Cosbury, straciwszy miejsce, nie miał z czego wyżyć żony i kilkorga dzieci. Gdziekolwiek udawał się z prośbą o pracę, odmawiano mu Zrozumiany. spotyka na ulicy człowieka, który za dużym wynagrodzeniem proponuje pomoc w kradzieży. Cosbury na razie odrzuca propozycję, lecz wspomniawszy głodne dzieci, decyduje się nakoniec. Tegoż wieczora wdiera się cała banda do kantoru bankierskiego i wygłoszwszy „reče do góry“, przystępuje do wypróżniania kas. Młoda urzędniczka, miss Marens, spostrzegłszy wyprzedzającą, pełną zgromy i przerażenia twarz

Cosburego, wyraża powątpiewanie co do jego zbrodniczych popędów. Nieszczęsnemu świta ostatni promyk nadziei.
— Pracy! dajcie mi pracy! — woła.
— Dobrze — mówi — połóż pan rewolwer, a ja w zamian obowiązuje się wystarać o jakiś zarobek.
Cosbury podmięknął rewolwer na stół, lecz nie zdążył jeszcze podmięknąć swym niekomuś debroczyńcom, gdy ci, skorzystawszy z bezbronności złodzieja, rzucają się na niego i oddają w ręce policji.
Jeden z urzędników bierze miłosierne słowa koleżanki za przebiegłość.
— Jesteście marnymi łobuzami! — woła miss Marens, oburzona na swych kolegów, którzy skorzystali z jej współczucia, by złapać w pułapkę nieszczęśliwego złodzieja.
Sprawa oparła się o kratki sądowe, a jak-

kolwiek prekrator nie zabrakłwia się nad e-tyczną stroną danego wypadku, tylko traktuje, jak wszystkie inne sprawy o kradzież, jednak opinja publiczna zupełnie aa -erje omawia kwestje, czy się powinno dotrzymać przyrzeczenia uszywanego złodzieju, a biskup baptycki krótko i dobitnie stwierdza, że niedotrzymad słowa danego komakolwiek, kto sam go dotrzymuje, jest aktem niemoralnym.

Bezpłatne szczepienie ospy ochronnej odbywa się codziennie przez cały miesiąc Wrześni. od godz. 9—11 rano w szkole akuszeryjnej przy położniczym przytułku w Częstochowie.

Dr. Batawia

wyjechał,

809-2-2 powróci 25-go Września.

Nowość!

Największym nowoczesnym wynalazkiem pod względem kulinarnym i ekonomicznym jest

Nowość!

„ŻYCIE” środek odżywczy bez żadnych składników sztucznych

Wynalazek **Zygmunta Sobocińskiego**.

Drożyzna opału i brak czasu nie pozwalają wielu osobom należycie odżywiać się, bo spożywanie w lichym gatunku herbaty, kawy, lub mało pożywnych zimnych potraw dodatnio na organizm ludzi pracy nie wpływa. Brakowi w tym względzie w zupełności zapobiega nowowynaleziona **Konserwa**

„ŻYCIE” która smakiem i wielce pożywnemi czynniami swemi przewyższa wiele, bardzo wiele potraw, jest zdrową i daje się łatwo przygotować, a przez niską cenę jest przystępną dla wszystkich bez wyjątku osób. **Konserwa**

„ŻYCIE” nie wymaga zupełnie gotowania; rozbita łyżką w gorącej przegotowanej wodzie, jest już gotową **wyborną zupą** do użycia. Na **3-4 głębokich talerzy** wystarcza porcja konserwy „ŻYCIE” za 26 groszy, a dla pojedynczych osób wystarczy w zupełności, pół porcji za 13 groszy=1½-2 talerzy wybornej bardzo pożywnej zupy.

Konserwa „Życie” jest zupełnie nowym wynalazkiem i wyrobem krajowym.

Nabywać można w fabryce parowej **Jana Szperlinga** w Będzinie, ziemia piotrkowska.

Składy główne w Częstochowie: **S. Ruciński III** Aleja dom własny; **Z. Sobociński** handel win, rynek Jasnogórski № 25.

814

Żądać we wszystkich sklepach kolonialnych i spożywczych. **Handlującym rabat.**

30-7

GOLGOTA

w żywych obrazach w wielkim budynku panoramy. Aleja III obok parku. Otwarta codziennie.

Nadeszły nowe obrazy w kolorach.

56 745

Otwarcie
dnia 21 września t. j. w przyszłą sobotę

KAISER CAFE

KATOWICE obok stacji

Urządzona z największym komfortem

Największa Kawiarnia na Górnym Śląsku

Wszystkie gazety krajowe i zagraniczne

również książki adresowe większych firm Europy.

PIWA

Tucher Bräu i oryginalne Piłzeńskie

Bilardy najlepszych fabryk

Darmo! 20 dni Darmo!

OSTATNIA NOWOŚĆ!

Wspaniały genewski zegarek czarny oksydow. ostatniego fasonu, bardzo płaski, nie wiele grubszy od srebrnego rubla, najlepszej genewskiej konstrukcji, znakomitej marki „Lantini”, obciążony i wyregulowany do jednej minuty, z piśmieniami poręcznym za dobry i regularny chód na 6 lat. Wysyłamy za zaliczeniem pocztowym nawet bez zadatku, zamiast 12 — tylko za **rb. 3 kop. 75** 2 szl. — 7 rb. W razie, gdy zegarek „LANTINI” okaże się niedobry, przyjmujemy z powrotem i zwracamy pieniądze nawet za 20 dni. Dla rozpowszechnienia firmy dołączamy **ZUPEŁNIE DARMO** do każdego zegarka: 1) Wspaniała DEWIZKA pnc. wiecznego białego motyla (B. M.) lub z amerykańskiego złota „Patent”; 2) BRELOK „Kompas”; 3) Zamiszowy WORECZEK, ochraniający zegarek od kurzu; 4) 2 stołowe PORTRYT znakomitych polskich pisarzy. Adresować: Skład Genewskich Zegarków **LUDWIK MENDELSON i S-ka**, Warszawa, **GRZYBOWSKA 36-7**. Z za przesyłką pocztową dolicza się do jednego, czy też do dwóch zegarków — 40 kop. P. S. Na żądanie może być zegarek damski za tę samą cenę. 885. 2-1.

Ważne i na czasie
ŚRODKI DEZYNFEKCYJNE

najsukuteczniejsze do dezynfekcji ścieków, miejsc ustępowych, rynsztoków etc.

Surowy kwas karbolowy, oleje kreozolowe

Creoline
Carbolineum
CARBOLIN

nowy środek dezafekcyjny, rozpuszczalny w wodzie polecający tanio

Częstochowskie Zakłady chemiczne i Fabryka Tektury Asfaltowej.

Landau, Bergman
i Dr. Moszczyc
Częstochowska, ul. Nowa № 20-22.

Telefonu № 223. 872-3-1.

!Nareszcie!

wynaleziono jedyny i niezawodny środek na usuwanie zmarszczek, piegów, węgrów, plam skórnych i t. p. a takim jest

Arystokratyna Rittera

żądać w aptekach i składach aptecz Główny skład na Królestwo Polskie, w składzie aptecznym

W. Orzeł
w Częstochowie III-cia Aleja.

Dentysta Szatensztein

powróciłszy z zagranicy, gdzie się specjalizował, przyjmuję na nowo.
Sosnowiec - ul. Targowa № 9.
867-3-1

Subjekt

potrzebny zarząd do zakładu fryzjerskiego Jakóba Mittelmana w Dąbrowie Górniczej ul. Stacyjna. 873-8

Zaginął

Polpasek wydany na imię „Salomea Jasny” złożyć w magistracie Sosnowieckim.
871-5 3-1

Zaginęła

potrzebna jest paniątka do księgarni i praktyka inteligentna w wieku średnim Wiadomość Księgarnia Z. Hubickiej w Zawierciu 875-3-1

Nauczycielka

z wykształceniem średnim, i praktyką poszukuje posady nauczycielki w domu prywatnym lub na pensji. Wiadomość w księgarni Hubickiej w Zawierciu. 842 2-2

Zaginęła

wyższa angielska, brązowa od szczeniąt. Odprowadzić lub powiadomić za nagrodą. Nieprawy właściciel będzie połączony do odpowiedzialności sądowej.
Sosnowiec, dom kolejowy nr. 21.
805-5-1 **Zakwiwicz.**

Wolant parokilny nowy do sprzedania Wiadomość Wieluńska 24 u właściciela 871-5

Do sprzedania

Furgon dobrej konstrukcji na resorach, dla masarzy, lub piekarzy. Wiadomość w domu Pusza, ulica Warszawska № 33 Stanisław Rutrecht. 883-3

Sprzedam bryczkę. Wiadomość Szczyńska ul. Św. Barbary № 22. 887-2

W promieniu dwumilowym od Częstochowy blisko kościoła, wsi lub miasta, kupię dobrej ziemi z łąką i budynkami około 20 morgów. Wiadomość z ceną proszę przysłać listownie A. Wiczcerek ul. Kościelna—Sosnowiec. 882-1.

Motocykl

najlepszej niemieckiej marki o sile 2½ koni, dobry, równy, przy średniej wadze, 50 wiorst na godz. do nabycia u inż. T. Koszewskiego Opole (Oppeln) Górny Śląsk. Cena rb. 185 (do 20 rb.). 886-2

ASTHMA i KATARY

Leczą się **CYGARETEK i PROSZKIE ESPIC**

DUBZNOŚĆ, KAZEL, ZAKATARZENIE, NEURALGIE

Przebieg do zażycia pierwszego jest największymi środkami do odosłania obrotu organów oddechowych. — PRZYJĘTY W SPYTAŁNIACH FRANCUSKICH I ZAGRANICZNYCH. — We wszystkich aptekach krajowych i zagranicznych. — Sprzedaż hurtowa w Paryżu: 23 O. ulica Saint-Lazare, 20. Trzeba wymagalne własnoręcznie podpisać na każdej szkiecie jak obok.